

Szociálpedagógia szigorlat

A szigorlat teljesítésének előfeltételei: Szociális munka egyénnel; Szociális munka csoportokkal; Szociális munka közösségekkel; A szociálpedagógia általános alapjai; Gyermek- és ifjúságvédelem; Szociális munka az iskolában.

A vizsgára való felkészüléshez lehetséges forrásai:

- a.) A fent említett tárgyak órai jegyzetei és irodalomjegyzéke;
- b.) A szigorlati tételsor irodalomjegyzéke.

Felkészüléshez nem ajánlott: Internetről letölthető kidolgozott tételek reflektálatlan átvétele.

Tételsor

2011/2012 tavaszi félév

/A szögletes zárójelben szereplő számok a tételek elméleti részeihez ajánlott szakirodalmat jelzik!/

1. A szociális munkához nélkülözhetetlen ismeretek és képességek. Válsághelyzet a gyermekek életében. A szociálpedagógus szerepe a veszteség feldolgozásában. [(9)]
2. A szociális munkát befolyásoló tényezők és beavatkozási formák. A szociálpedagógus szerepe a prevencióban, szabadidős tevékenységek szervezésében, a devianciák megelőzésében. [(1); (9)]
3. Alapvető etikai dilemmák a szociális munkában. Etikai kódex. A szociálpedagógus a szociális ellátás egyéb területein (idősek otthona, hajléktalan ellátás, egészségügy). [(1); (9)]
4. Az esetmunka fogalma. Az egyéni szociális munka irányzatai. Tanulási nehézségek, magatartási problémák, beilleszkedési zavarok és a szociális problémák kezelése a szociálpedagógia módszereivel. [(10); (1)]
5. A probléma fogalma és a problémamegoldó modell bemutatása. A krízis típusai és a krízisintervenció. Szociálpedagógiai munka a bűncselekményt elkövetők körében. [(9); (3)]
6. Carl Rogers személyközpontú megközelítésének sajátosságai és jelentősége a szociális munkában. A gyermekvédelmi szakellátás specifikumai és a szociálpedagógus szerepkörei. [(13); (10)]
7. Hátrányos helyzet. A veszélyeztetettség (fogalma, bántalmazás formái, felismerése). A szociálpedagógus lehetőségei a segítségnyújtásban.

8. Rendszerszemlélet a szociális munkában (Humán-ökorendszer és a rendszerek elemzése). A kisebbségi oktatás formái a közoktatásban. A cigány/roma tanulók nevelésének problémái és a segítségnyújtás lehetőségei. [(9); (1)]

9. A családsegítés funkciói és feladatai. A gyermekjóléti szolgáltatás előzményei, közpolitikai kapcsolatai, funkciói és a szociálpedagógus szerepkörei. [(9)]

10. A szociális csoportmunka modelljei. Szociálpedagógus legfontosabb feladatai az oktatási intézményekben, szakmai kompetenciák. A jelzőrendszer szerepe a gyermekvédelemben, a szociálpedagógus szerepkörei. [(1)]

11. Csoporttípusok és jellemzőik a szociális munkában. A közoktatási törvény és a gyermekjogi egyezmény ismerete a szociálpedagógus munkájában. [(1); (5)]

12. Paul Natorp és Hermann Nohl szociálpedagógia-felfogása
A szociális gondoskodás ellátási formái (1993. évi III. törvény alapján). [(8)]

13. Klaus Mollenhauer szociálpedagógia-felfogása. A gyermekvédelmi alapellátás rendszere, intézményei, feladata. [(8); (6)]

14. A szociálpedagógia kialakulása, irányzatai és fejlődése Magyarországon.
A közösség fogalma, a közösségi szociális munka modelljei. [(6); (9); (1)]

15. Hétköznapi és életvilág-irányultságú szociálpedagógia: Hans Thiersch koncepciója.
Az iskolai szociális munka modelljei. [(8); (2)]

A felkészüléshez ajánlott szakirodalom

(A szigorlat előfeltételeként szereplő tárgyak szakirodalma)

- (1) *A szociális munka elmélete és gyakorlata* 1-4. kötet, Budapest (számos kiadásban)
- (2) Az iskolai szociális munka kézikönyve. [Szerk.]: Máté Zsolt, Szemelyácz János Indít Közalapítvány, Pécs 2009.
- (3) Balikó Márta, Csürke József: *Szociális munka és krízis*. In: Csürke József, Vörös Viktor, Osváth Péter, Árkovits Amaryl (szerk.): *A lélektani krízis és a krízisintervenció kézikönyve*, Oriold és Társai Kiadó, Budapest 2009, 143-156.
- (4) Domszky András (szerk.): *Gyermekvédelmi szakellátás. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz*, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet Budapest 2004
- (5) *Kézikönyv szociális munkásoknak*, (szerk. Kozma Judit), Budapest (több kiadás)
- (6) Kozma, Tamás – Thomasz Gábor (szerk.) *Szociálpedagógia. Szöveggyűjtemény*, Budapest 2003
- (7) Papp Győző – Dr. Lovász Zsuzsanna: *Családvédelem, családgondozás. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz*, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet Budapest 2004
- (8) Sárkány Péter: *Szociálpedagógiai elméletek*. Jel Kiadó, Budapest 2011
- (9) Soós Zsolt *A szociális munka alapjai*, Pécs 2005
- (10) Szabó Lajos *Szociális esetmunka. Elméleti alapvetés*, Budapest (több kiadás)
- (11) Szöllősi Gábor: *Hogy fogalmunk legyen róla... (A veszélyeztetettség fogalma az amerikai gyermekvédelemben)*. In: *Esély*: 2000. 4. szám.
- (12) Szöllősi Gábor (szerk.): *Gyermekjóléti alapellátás. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz*. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet Budapest 2004.
- (13) Tringer László *A Gyógyító beszélgetés*, Budapest 2005
- (14) Nahalka István-Torgyik Judit: *A roma gyerekek nevelésének egyes kérdései*, Eötvös kiadó, 2004

1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogaitól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény

1997. évi 32. sz. miniszteri rendelet a kisebbségi oktatásról.

1993. évi 77. sz. Kisebbségi törvény

1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól

1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről